

foretog denne Ændring. Saa er der i Bemærkningerne til § 1 et Par Udtryk, som jeg ikke ganske er i Stand til at overskue. Jeg ved ikke, hvilken Rækkevidde de nævnte Udtryk have, og jeg spørger derfor: Hvad forstaaer den højtærede Indenrigsminister ved Ordene: Raadighed eller Raadighedsudøvelse? Naar en Ejer, hedder det, har lagt Raadighed over sit Grundstykke for Dagen, eller der er Raadighedsudøvelse over det, kan det offentlige ikke skride ind; det gaar man ud fra som givet. Men jeg vil gerne vide, hvad man forstaaer ved en saadan Raadighedsudøvelse. Gaar man ud fra Tilstanden, som den er, da er Forholdet, hvis jeg ikke har misforstaaet det, dette, at om end det offentlige har Ret til at tage Vejmateriale et Sted, vil det offentlige sædvanlig ikke skride ind i en Grusgrav, naar Manden selv har begyndt at arbejde der eller har begyndt at bortsælge Materiale fra den. Her er altsaa en Raadighedsudøvelse, idet Manden selv har begyndt at arbejde der. Er det noget saadant, man tænker paa med dette Udtryk Raadighedsudøvelse? Nu er jo Ordningen fuldstændig naturlig og rigtig, at det offentlige afholder sig fra at skride ind, naar Manden selv har begyndt at arbejde. Men jeg indser ikke, hvorfor det samme skulde finde Sted under en Ordning som den, der er foreslaaet i Lovforslaget. Naar dette bestemmer, at der skal ydes fuld Erstatning, er det et underordnet Spørgsmaal, fra hvem Manden faar Erstatningen, om fra det offentlige eller fra private. I Reglen vil vedkommende Grundejer foretrække at faa Indtægten fra det offentlige, fordi han da er Pengene sikker; det er han ikke altid, naar han staar i Forhold til private; og navnlig naar han sælger Bygningsmateriale til de større Byer. I § 1 forekommer første Gang i Lovforslaget Udtrykket: „Ejer eller Bruger“. Vilde det ikke være ret heldigt, om vi kom til en skarpere Betegnelse af, hvad der her menes, om det blev skarpere udtrykt i Lovforslaget, hvem det offentlige har at holde sig til enten Ejeren eller Brugeren, om det er dem begge, og da i hvilket Forhold, og hvem af dem der skal have Erstatning, og hvis de begge skulde have Erstatning, da i

hvilket Forhold? Jeg tror, at det vilde lette Udførelsen i Praksis, hvis man kom til en skarpere Betegnelse af dette Forhold. I Sammenhæng hermed staar det af den sidste ærede Taler nævnte Forhold med Prioriteterne, hvorledes Prioritetshaverne ere stillede over for en saadan Indskriden fra det offentlige Side. Her er altsaa forskelligt at overveje. Men hele Lovforslagets Kardinalpunkt ligger naturligvis i § 4, det er Spørgsmaalet om, hvorvidt der skal gives fuld Erstatning for Materialet, eller hvorvidt der ikke skal gives Erstatning for andet end den Skade, som forvoldes paa Afgrøde og ved Kørsel, Gravning osv. Det er Kardinalpunktet; det er det, som vil blive det epokegørende ved dette lille Lovforslag, hvis det ophøjes til Lov; det er det, som vil vække Tilfredshed eller Utilfredshed, efter som Menneskene ere sindede, og efter som Forholdene ere paa de forskellige Steder. Men hvorledes vi skulde stille os til dette Spørgsmaal, afhænger af, hvor samvittighedsfuldt Taksationen vil foregaa. Derfor er § 5 ogsaa overmaade vigtig. Jeg tror, at det er ret heldigt, at den højtærede Indenrigsminister har bestemt, at Taksationen skal foretages af 2 af Retten udmeldte Mænd og ikke, som det, saa vidt jeg har forstaaet, var Tanken fra Begyndelsen, af de i hver Kommune værende faste Jordboniteringsmænd. Det fremhæves i Anmærkningerne til Lovforslaget, at saa slipper man for at faa Vurderingsmænd i hver Kommune; naar det er 2 af Retten udmeldte Mænd, ville de altsaa kunne fungere overalt i samme Jurisdiktion. Dette er for saa vidt rigtigt og kan kun bifaldes, thi derved faa Vurderingsmændene de enkelte Sager mere paa Afstand og kunne altsaa bedre bedømme Forholdene, og de kunne ogsaa bedre skaffe sig Overblik over hele denne Sag, som de have med at gøre. Men der er en Ting, jeg vil gøre opmærksom paa. Hvis man har ønsket og tænkt sig, at der derved skulde blive en vis Ensartethed i Vurderingen af Materialet, saa er det fejl, det er netop det, man ikke maa komme til. Der burde i § 5 være indført nogle nøjere Bestemmelser om, hvorledes Taksationen skal foregaa; der burde indføres en ligefrem Forpligtelse for Taksationsmændene